

Αξιοποίηση ενδημικών ειδών ως καλλωπιστικών Φυτών Κήπου

● Του Χρίστου Μουζούρη, Γεωπόνου

Τα καλλωπιστικά φυτά αποτελούν μια μεγάλη ομάδα του φυτικού βασιλείου, τα οποία προσδίδουν ομορφιά, σχήμα και χρώμα στον κήπο. Στην Κύπρο συναντούμε πολλά είδη φυτών που είναι κατάλληλα για το μεσογειακό κλίμα, πολλά ενδημικά, άλλα ιθαγενή και άλλα επιγενή που δεν υστερούν σε ομορφιά φυλλώματος ή λουλουδιών από άλλα εξωτικά φυτά όπως είναι το κυκλάμινο, η αροδάφνη, η ζουλατζιά, η σχινιά, διάφορα αρωματικά φυτά, κακτοειδή και παχύφυτα. Δυστυχώς όμως, λόγω της πρωτοπορίας των Βορειοευρωπαίων στην κηπουρική έχουμε συνηθίσει να χρησιμοποιούμε είδη φυτών κατάλληλα για τα εύκρατα κλίματά τους.

Οι ιδιαίτερες εδαφοκλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στο νησί μας και ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, όπου ανομβρίες και ψηλές θερμοκρασίες αποτελούν κάτι το φυσιολογικό, μας υποχρεώνουν να είμαστε προσεκτικοί στην επιλογή των ειδών και τον αριθμό των φυτών που θα φυτέψουμε στον κήπο μας. Η τάση για αναζήτηση και εισαγωγή νέων φυτών στην επιχειρησιακή ανθοκομία έχει οδηγήσει στην αναζήτηση ειδών από το φυσικό περιβάλλον. Τα φυτά αυτά, θα πρέπει να έχουν μικρές ανάγκες σε νερό, επειδή είναι κατάλληλα για το μεσογειακό κλίμα, να χρειάζονται λιγότερα ψεκάσματα και λιγότερη περιποίηση για να διατηρούνται σε καλή κατάσταση, χαρακτηριστικά τα οποία βρίσκουμε σε αυτοφυή είδη του νησιού μας.

Πιο κάτω παρουσιάζονται επτά (7) είδη φυτών ιδανικά για τις Κυπριακές συνθήκες, σε σχέση με τις απαιτήσεις τους σε υγρασία, θερμοκρασία, ηλιοφάνεια, καθώς και τις αναγκαίες καλλιεργητικές φροντίδες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αναφορά στα πιο κάτω είδη είναι ενδεικτική, ωστόσο για τον σχεδιασμό ενός μεσογειακού και ξηρικού κήπου θα πρέπει να ληφθούν πολλές παράμετροι υπόψη (θερμοκρασία, εδαφικές συνθήκες, προσανατολισμός, τοποθεσία κ.λπ).

1. Καλλιτριίδα (Tetraclinis articulata)

Αειθαλές δέντρο ύψους 3-15 μ., με πυραμιδοειδή κόμη. Είναι πολύ κοινό είδος στην Κύπρο και καλλιεργείται ως καλλωπιστικό, κυρίως φρακτικό, αλλά μπορεί να σχηματιστεί και ως μεμονωμένος θάμνος. Φυτό ολιγαρκές αναφορικά στις ανάγκες του σε νερό και ποιότητα εδάφους. Επίσης, δεν επηρεάζεται από τις ακραίες θερμοκρασίες του νησιού μας.

2. Ζουλατζιά (Bosea cypria)

Αειθαλής θάμνος ύψους 1-2μ. Ανθίζει από τον Απρίλιο μέχρι τον Ιούλιο με καρπό κόκκινο σφαιρικό. Αποτελεί ενδημικό φυτό της Κύπρου. Είναι εντυπωσιακό, ειδικά κατά την καρποφορία του και λόγω

του πλούσιου φυλλώματός του. Χρησιμοποιείται ως μέσου ύψους φρακτικό, και αποτελεί ιδανικό φυτό για βραχόκηπους. Δεν χρειάζεται περισσότερα από δύο κλαδέματα τον χρόνο, ενώ οι απαιτήσεις του σε υγρασία είναι πολύ περιορισμένες. Είναι

πολύ ανθεκτικό στην έντονη ηλιοφάνεια και στις υψηλές θερμοκρασίες.

3. Δάφνη (Laurus Nobilis)

Αειθαλής θάμνος ή μικρό δέντρο ύψους 2-12μ. Έχει φύλλα δερματώδη βαθυπράσινα και έντονα

αρωματικά. Ιθαγενές είδος της Κύπρου, χρησιμοποιείται κυρίως ως φραχτικό, σε ομάδες αλλά και σε δεντροστοιχίες. Αναπτύσσεται πολύ καλά σε θέσεις με έντονη ηλιοφάνεια καθώς και σε ξηρά – ημίξηρα εδάφη.

4. Κάρισσα (Carissa macrocarpa)

Αειθαλής θάμνος ύψους μέχρι 4μ. με φύλλα δερματώδη βαθυπράσινα. Έχει άνθη λευκά, εύοσμα και καρπό βαθυκόκκινο. Χρησιμοποιείται ως χαμηλό φραχτικό ή σε συνδυασμό με άλλους θάμνους. Ιδανικό και για βραχόκηπους.

Αντέχει σε πολύ αλμυρά νερά, έντονη ηλιοφάνεια και επιδέχεται πολύ λίγες καλλιεργητικές φροντίδες.

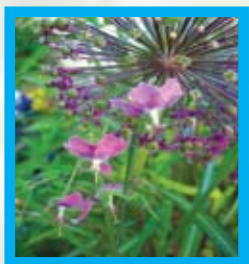
5. Λαντάνα (Lantana camara)

Αειθαλής θάμνος ύψους 1-2 μ. Φέρει άνθη κίτρινα, ή πορτοκαλιά, ή ερυθρά, ή λευκά. Ανθίζει από τον Απρίλιο μέχρι τον Σεπτέμβρη και φέρει πολύ πλούσια ανθοφορία. Σε ψυχρά κλίματα χάνει σε μεγάλο βαθμό το φύλλωμά του. Δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις αναφορικά με το έδαφος και είναι ανθεκτικό στις ξηροθερμικές συνθήκες. Χρησιμοποιείται σε συστάσεις ή μεμονωμένα στον κήπο, καθώς και για διαχωρισμό τμημάτων χλοοτάπητα. Δέχεται συχνά κλαδέματα για περιορισμό της κόμης και συγκράτηση της βλάστησης, καθώς και για το σχηματισμό του. Αναβλαστάνει πολύ εύκολα μετά από αυστηρό κλάδεμα.

6. Γεράνι (Geranium sp)

Είναι φυτά ημιθαμνώδη και ποώδη, πολυετή και έχουν άνθη που φυτρώνουν πολλά μαζί σχηματίζοντας σκιάδι. Τα άνθη τους έχουν έντονα χρώματα – κόκκινα, ροζ, λευκά, και ανθίζουν συνεχώς από την Άνοιξη μέχρι το Χειμώνα. Χρησιμοποιούνται τόσο για φυτά γλάστρας όσο και στον κήπο συνδυαζόμενα με άλλους θάμνους. Μπορούν

να φυτευτούν και να αντεπεξέλθουν σε όλους τους τύπους εδαφών και με πολύ περιορισμένες καλλιεργητικές φροντίδες. Εξαιρούνται τα πολύ υγρά εδάφη, και πρέπει να σημειωθεί πως προτιμούν ηλιόλουστες – θερμές ημέρες παρά παγωνιά.

7. Λεβάντα (Lavandula vera)

Η λεβάντα είναι πολυετές αρωματικός θάμνος ύψους 1μ. με όρθιους βλαστούς που φύονται από τη βάση. Τα φύλλα της λεβάντας είναι γκριζοπράσινα, στενά, γραμμοειδή. Τα άνθη της καταλήγουν σε στάχυ με χρώμα κυανό και καλύπτονται, όπως και τα φύλλα, από αδενώδεις τρίχες που περιέχουν ένα αιθέριο έλαιο. Στο έλαιο αυτό οφείλεται και το άρωμα αυτών των φυτών. Ανθίζει από τον Μάρτιο μέχρι και τον Ιούλιο. Ευρέ-

ως καλλιεργούμενο στις μέρες μας τόσο για χαμηλό φραχτικό, όσο και ως μεμονωμένος θάμνος. Χρησιμοποιείται κοντά σε χλοοτάπητες και σε βραχόκηπους, όπου και αποτελεί μια όμορφη αντίθεση λόγω των γκριζοπράσινων φύλλων του.

Η σύντομη παρουσίαση των πιο πάνω ειδών σκόπο είχε να αναδείξει τις μεγάλες δυνατότητες της κυπριακής χλωρίδας σε σχέση με την κηποτεχνία και αρχιτεκτονική τοπίου. Όχι μόνο δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτα από άλλα είδη εύκρατων και τροπικών χωρών, αλλά αποτελούν και την ιδανική επιλογή αναφορικά με τις απαιτήσεις τους σε υγρασία, ηλιοφάνεια και τις καλλιεργητικές φροντίδες που απαιτούνται. Η Κύπρος φιλοξενεί μεγάλο αριθμό ενδημικών φυτών λόγω της γεωγραφικής της θέσης που βρίσκεται μεταξύ της εύκρατης ζώνης και της ζώνης της ερήμου γεγονός που την καθιστά μια χώρα εξαιρετικής φυσικής ομορφιάς με πολλά μοναδικά χαρακτηριστικά.

Ας μην παρασυρόμαστε λοιπόν από τη «μόδα» και την ξενομανία και ας υποστηρίξουμε τα δικά μας είδη τα οποία επιβίωσαν μέσα στους αιώνες ξεπερνώντας έντονες ανομβρίες και αντίξοες καιρικές συνθήκες. Και αν ακόμη το μάρκετινγκ και η φιλελευθεροποίηση των εισαγωγών φυτών δυσκολεύουν την προώθηση των ενδημικών μας ειδών, οι ολοένα και δυσχερέστερες, τόσο για μας όσο και για τα φυτά, κλιματολογικές συνθήκες θα μας αναγκάσουν να αναζητήσουμε τα είδη που είναι ικανά να αντεπεξέλθουν στις νέες επικρατούσες συνθήκες. ■